

Motion till riksdagen 2018/19:728

av **Maria Stockhaus och Lars Püss (båda M)**

Om osund konkurrens

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av lagstiftningen med syftet att försvåra otillbörlig konkurrens från offentligt ägda verksamheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige finns mängder av kommunala och statliga företag – gym, statliga tvätterier eller konsultföretag som konkurrerar med det privata näringslivet och som i grunden finansieras med skattemedel. Mer än vart fjärde företag i Sverige möter konkurrens från det offentliga, det vill säga från en aktör till vilken de själva direkt eller indirekt betalar skatt. Just därför finns det sedan 2010 regler i konkurrenslagen som ska förhindra osund konkurrens. Reglerna kallas för KOS, ”konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet”. Ytterst kan Konkurrensverket ta en kommun, ett landsting eller en myndighet som begår överträdelse mot KOS-reglerna till domstol och tvinga dem att ändra sin verksamhet eller inriktning. I några fall har det varit tillräckligt att Konkurrensverket har hört av sig för att få en snedvridning av konkurrensen att upphöra.

Dessa regler är mycket viktiga för företagen och för konkurrenskraften i stort. Men resultaten från de snart nio åren med KOS-regler visar att syftet med bestämmelserna inte uppnås. Konkurrensverket har valt att gå vidare med för få ärenden och i de fall ett ärende gått ända till domstolen har processerna tagit lång tid. Det ställs dessutom höga krav från domstolen på vilka bevis Konkurrensverket måste lägga fram. Vi måste hitta tillbaka till grundsyftet med lagen, att snabbt lösa en konflikt mellan det offentliga och det privata.

I Hässleholm finns ett typiskt exempel på hur illa det kan fungera. Hösten 2015 förbjöd Hässleholms kommun privata företag att gräva ned och installera fiber i kommunen. Beslutet blev startskottet för en omfattande domstolsprocess som vi ännu inte sett slutet av. Anledningen till konflikten är att kommunen har beslutat om ett kommunalt monopol för fiberutbyggnad. Inga andra operatörer har givits grävstillstånd

eller markavtal. De företag som vill bygga ut fiberinfrastrukturen gavs inget annat alternativ än att klaga hos Konkurrensverket vars diskussion med kommunen inte heller ledde någon vart. Konkurrensverket fattade beslut om att stämma Hässleholms kommun i september 2017. Det dröjer ända till januari 2019 innan Patent- och marknadsdomstolen ska pröva ärendet, nästan 1,5 år efter att Konkurrensverket stämde kommunen.

Två andra exempel är mål mot Borås och Strömstad om verksamhetsförbud mot kommunal verksamhet som har avdömts på talan av Konkurrensverket. Beviskraven var så höga att den praktiska effekten av den nya lagstiftningen i bägge fallen har blivit att verksamhet som domstolen ansett i och för sig stå i strid med den kommunala kompetensen som den framgår av kommunallagen ändå har kunnat fortsätta drivas.

Verksamheten har fått fortsätta drivas på grund av att de kommunala reglerna om laglighetsprövning bygger på en medborgartalan utan någon talerätt för flertalet företag eller för den delen för konkurrensmyndigheten.

De förväntningar som omvärlden, däribland näringslivet, hade på de nya bestämmelserna har inte infriats, konstaterar Konkurrensverket i sin utvärdering.

I Kommunallagsutredningens slutbetänkande (SOU 2015:24) fanns förslag om att även juridiska personer och ideella föreningar som bedriver näringsverksamhet från fast driftställe i kommunen/landstinget ska anses vara kommunmedlemmar. Därmed skulle även de ges möjlighet att begära laglighetsprövning av kommunala/landstingskommunala beslut som de påverkas av. Detta förslag fanns inte med i propositionen om ny kommunallag. En sådan prövningsmöjlighet genom förvaltningsdomstolarnas försorg skulle minska behovet av KOS-prövning i enskilda ärenden.

Maria Stockhaus (M)

Lars Püß (M)